

GANĪBĀS AUGUŠU LIELLOPU GAĻA

Lielopi dabiskajos zālajos.

Daudzi ziedi, piemēram gaiļbikstīte (*Primula veris*) (augšā) un parastā ziepenīte (*Polygala vulgaris*) (apakšā), ir vistiešākajā veidā atkarīgi no apsaimniekotiem dabiskajiem zālājiem. Lai šie augi varētu izdzīvot un dzīt jaunus dzinumus, augstajai zālei un krūmājam ir jābūt nopļautam vai noganītam.

Ganībās augušu liellopu gaļa ir izteikti lāsumaina («marmorēta») un tiek nogatavināta vismaz 2 nedēļas pirms tā nonāk pie pircēja.

KAS IR GANĪBĀS AUGUŠU LIELLOPU GAĻA?

Ganībās augušu liellopu gaļa ir videi draudzīga augstas kvalitātes gaļa, kas iegūta no dabīgos zālajos ganītiem lopiem. Zemnieki saņem maksājumus par bioloģiski daudzveidīgas ainavas uzturēšanu un tajā pašā laikā ražo garšīgu, veselīgu un peļņu nesozu pārtiku - labs zemnieku dubultās misijas piemērs. Pasaules dabas fonds (PDF) Zviedrijā jau vairāk kā 20 gadus strādā ar šādu koncepciju.

KĀPĒC RAŽOT GANĪBĀS AUGUŠU LIELLOPU GAĻU?

Salīdzinot ar kūti audzēto liellopu gaļu, ganībās augušo liellopu gaļai ir vairākas priekšrocības.

Garšīga un miksta gaļa tiek iegūta no liellopiem, kas aug lēnām un ēd dažādus dabā sastopamus augus.

Dzīvniekiem ir labi dzīves apstākļi, jo tie katru vasaru ganās zālajos un ēd šķiedrvielām bagātu barību ziemā.

Veselīgāka gaļa tiek iegūta no lopiem, kas pārtikuši no zāles. Gaļā ir daudz veselīgo taukskābju, vitamīna E un citu antioksidantu.

Labāk klimatam, jo pastāvīgie zālāji spēj zemē uzsūkt oglekli un uzkrāt ogļskābo gāzi augos. Rezultātā emisijas no zālajos ganītiem lopiem ir mazas.

Mazāki barības vielu zudumi, kad lauki tiek izmantoti siena vākšanai un ir daudz mazāk apstrādāti nekā graudaugu lauki. Dabiskie zālāji nekad netiek mēsloti un tajos saglabājas visas barības vielas.

Energoefektivitāte, jo ganībās augušu liellopu gaļas ražošanā tiek izmantots 5-8 reizes mazāk enerģijas nekā kūti turētus un ar graudiem barotus lopus.

Palielinās bioloģiskā daudzveidība un veidojas atklātas ainavas.

Ekonomiski izdevīgi, jo zālāju uzturēšanai ir zemas izmaksas, augstāki ieņēmumi par ganībās augušo liellopu gaļu un agrovīdes atbalsta, kas sastāda lielu daļu no šīs koncepcijas ienākumiem.

Dabiskie zālāji var dot gan kvalitatīvu gaļu, gan bioloģisko daudzveidību. Šādu zālāju vienā kvadrātdecimetrā var mājot vairāk kā 30 dažādas augu sugas, kas, savukārt, pievilina dažādus taureņus, piemēram šos apdraudētos Burnet Moths.

PDF ZVIEDRIJA IZSTRĀDĀTIE GANĪBĀS AUGUŠU LIELLOPU GAĻAS RAŽOŠANAS KRITĒRIJI

- Dzīvnieki ganās zālajos visa veģetācijas perioda garumā.
- Vismaz 50% no visām ganību platībām ir klasificētas kā dabiskie zālāji.
- Katrs dzīvnieks pavada vismaz 50% no ganišanās laika dabiskajos zālajos.
- Ziemas barība ir ražota uz zāles bāzes un vismaz 70% no kopējās ziemas barības veido siens/skābbarība.
- Barībā lietotie koncentrāti nedrīkst saturēt nesertificētu soju vai palmu eļļu.
- Tikai no telēm, jauniem vērsiem un jaunām govīm (atnesušās vienu reizi) iegūta gaļa tiek pārdota kā «ganībās augušu liellopu gaļa».
- Gaļa ir izteikti lāsumaina («marmorēta») un tiek nogatavināta vismaz 2 nedēļas, pirms tā nonāk pie pircēja.

KAS NEPIECIEŠAMS, LAI VEIKSMĪGI RAŽOTU UN PĀRDOTU VIETĒJO GANĪBĀS AUGUŠU LIELLOPU GAĻU?

- Dzīvniekiem jāganās zālajos visa veģetācijas perioda garumā.
- Uz šo mērķi orientēta liellopu gaļas audzētāju asociācija.
- Gaļas ražotāju, nozares pārstāvju un tirdzniecības darbinieku kapacitātes celšana.
- Paaugstināt ražošanas standartus, lai atbilstu ganībās augušu liellopu gaļas kritērijiem.
- Izveidot rūpniecības tīklu, kas iekļautu kaušanas, izcīršanas un transportēšanas iespējas.
- Radīt nozares tirgus piekļuvi veikaliem, restorāniem, viesnīcām, konferenču telpām, skolām utt.
- Nodrošināt plašu pircēju spektru, kas veidotu tirgu visam ganībās auguša liellopa liemenim.
- Izveidot mārketinga stratēģiju, kas iekļauj pārdodamā produkta ražošanu, reklamēšanu un citas aktivitātes.

Ir ieteicams, ka Kvalitātes apliecinājums ganībās augušu liellopu gaļai tiek piešķirts organizētā veidā, lai būtu iespējams noteikt ražošanas noteikumus un garantēt augstu kvalitāti patērētājiem.

VAIRĀK

www.wwf.se/naturbete
www.eatwild.com
www.efncp.org

Ganoties dabiskajās ganībās, sarkanie piena šķirnes lopī var labi ražot, ja tiem ir dots pietiekami daudz laika augt. Ganībās augušu liellopu gaļas koncepcijā ir atļautas arī piena šķirnes.

KAS IR DABISKAIS ZĀLĀJS?

Dabiski zālāji ir sen nearti un neielaboti zālāji, kurus ilgstoši tradicionāli apsaimnieko, neveicot tādas intensīvas darbības kā mēslošana vai piesēja, un par to nereti liecina konkrētas augu sugas jeb dabisko zālāju indikatoraugus. Dabiskie zālāji nav piemēroti aršanai un tajos nav veikta cita veida ražīguma uzlabošana. Par dabiskajiem zālājiem bieži var saņemt agrovides maksājumus. Noganīti aramie lauki nav dabiski zālāji.

Ganībās augušu liellopu gaļas koncepcijā gaļas šķirņu teļus vienmēr audzina viņu mātes.

Kontakti

Latvijas Dabas fonds
 Dzirnau iela 73-2 (3. stāvā)
 Rīga, LV-1011
 Tālrunis: 67830999
 Fakss: 67830291
 E-pasts: ldf@ldf.lv